

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18541

Θέμα 163^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 450-468**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΝ. *Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,* 450
οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδέ σθένειν τοσοῦτον ὤομην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλή θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
- Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε*
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.
Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὔ; 460
κεῖ μὴ σὺ προῦκήρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
ὄστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει;
Οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἠνσχόμην νέκυν,
κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ... τὴν δίκην δώσειν.***
(Μονάδες 30)

(Ναι) γιατί δεν ήταν ο Δίας αυτός που διακήρυξε σε μένα αυτά, ούτε η Δίκη η συγκάτοικος των θεών του Κάτω Κόσμου (που κατοικεί μαζί με τους θεούς του Κάτω Κόσμου) όρισε τέτοιους νόμους ανάμεσα στους ανθρώπους, ούτε μπορούσα να φανταστώ ότι οι δικές σου διακηρύξεις έχουν τέτοια δύναμη ώστε να μπορείς εσύ,

αν και θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί (οι νόμοι) βέβαια δεν υπάρχουν σήμερα και χθες, αλλά έχουν αιώνια ισχύ, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν (γιατί δεν έχουν βέβαια ισχύ αυτοί σήμερα και χθες, αλλά αιώνια, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν). Γι' αυτούς (τους νόμους) εγώ δεν σκόπευα, επειδή φοβήθηκα τη διάθεση κάποιου ανθρώπου (από φόβο για την αλαζονεία κανενός ανθρώπου), να τιμωρηθώ μπροστά στους θεούς·

2. α) Ποιος ο ρόλος των μεταμφιέσεων του Διονύσου στη γένεση του δράματος;

β) Πώς συνέβαλε ο Πεισίστρατος, ώστε να φτάσουμε στην πρώτη παράσταση δράματος (534 π.Χ.);

(Μονάδες 10)

α) Σ' αυτές τις μεταμφιέσεις των εορταστών του Διονύσου έχει την αφετηρία του το δράμα, γιατί και τα πρόσωπα του δράματος μεταμφιέζονταν, για να υποδυθούν τους ήρωες του έργου. Τα στάδια, βέβαια, της μετάβασης από τις θρησκευτικές τελετές στο δράμα δεν είναι γνωστά· ο Αριστοτέλης όμως μας πληροφορεί πως οι πρωτοτραγουδιστές των χορικών ασμάτων προς τιμή του Διονύσου έδιναν αφορμές για δραματικές παραστάσεις.

β) Όταν ο Πεισίστρατος ίδρυσε ιερό προς τιμή του Διονύσου στα ΝΑ της Ακρόπολης (όπου σήμερα τα ερείπια του διονυσιακού θεάτρου), μετέφερε σ' αυτό από τις Ελευθερές της Βοιωτίας το ξύλινο άγαλμα του Διονύσου του Ελευθερέως και οργάνωσε λαμπρές εορτές. Σ' αυτό τον χώρο ο Θέσπης, από την Ικαρία της Αττικής (σημερινό Διόνυσσο), δίδαξε για πρώτη φορά δράμα, στα μέσα της 61^{ης} Ολυμπιάδας, δηλ. το 534 π.Χ. Έκτοτε το δράμα σταδιακά τελειοποιήθηκε, γιατί η εξέλιξή του συνέπεσε με τον πλούτο και το μεγαλείο της Αθήνας.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη συνώνυμή της στη Β' στήλη (δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν):

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. οίδα	α) φημί
2. δέδοικα	β) γινώσκω
3. σθένω	γ) ήγοῦμαι
4. λέγω	δ) ἀσθενῶ
5. οἶομαι	ε) δύναμαι
	στ) φοβοῦμαι
	ζ) ἀγνοῶ

(Μονάδες 5)

1. β)
 2. στ)
 3. ε)
 4. α)
 5. γ)
- Περισσεύουν τα δ) και ζ).

β) ασθενής, διαδρομή, δειλός, ζωηρός, αναλγητικό: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

ασθενής → σθένειν
διαδρομή → υπερδραμείν
δειλός → δείσσασα
ζωηρός → ζῆ
αναλγητικό → ἄλγος, ἄλγύνομαι

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος